

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली

शास्त्री – तृतीयवर्ष – षष्ठसत्रार्द्ध
(वेद-पौरोहित्य-कर्मकाण्ड)
DSCC 13 (पत्र 1)

प्रस्तावना–

प्रस्तावना–

- पौरोहित्यकर्मकाण्डस्य मुख्यविषयः सप्तशतीपारायणं (उत्तराङ्गम्)चण्डीयागविधिसहितम् । छात्राणांकर्मकाण्डविषये शास्त्रीयज्ञानप्राप्तये एते विषयाः अस्मिन् सन्निवेशिताः । समाजे जनाः नवरात्रसमये चण्डीपाठं कुर्वन्ति । शास्त्रविधिमनुसृत्य कृते सति महत्पुण्यं लभ्यते । विद्यार्थिनः अस्मिन् पत्रे पौरोहित्यकर्मकाण्डगतं सप्तशतीपाठं चण्डीयागपद्धतिञ्च पठिष्यन्ति ।

उद्देश्यम् -

- पौरोहित्यकर्मकाण्डस्य शास्त्रीयज्ञानार्जनम् ।
- नवचण्डीपूजनादिज्ञानार्जनम्।
- सप्तशतीपाठस्य शुद्धोच्चारणपूर्वकम् पूजासम्पादनम् ।

सङ्गतिः -

- पूर्वसप्तशतीपाठस्य पूर्वाङ्गमधीतम् ।
- अत्र ततः अग्रे सप्तशतीपारायणविधेः उत्तराङ्गंनवचण्डीपूजनादिकंच ज्ञास्यन्ति ।

फलतांशः-

- सप्तशतीपारायणविधिं ज्ञास्यन्ति ।
- नवचण्डीपूजनस्य शास्त्रीयविधिं ज्ञास्यन्ति ।

पत्रकोडएवविषय	पाठ्यवस्तुविवरण	क्रेडिट
DSCC 12 स्वशास्त्रीयविषयः	सप्तशतीसपारायणचण्डीयागविधानम् (8-13 अध्यायाः) (उत्तराङ्गम्) Unit-1 – (1 क्रेडिट) <ul style="list-style-type: none"> ● अष्टमाध्यायादारभ्य दशमाध्यायपर्यन्तम् Unit-2 –(1 क्रेडिट) <ul style="list-style-type: none"> ● एकादशाध्यायादारभ्य रहस्यपर्यन्तम् Unit-3–(1 क्रेडिट) <ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चभूसंस्कारपूर्वकम् अग्निस्थापनात् क्षेत्रपालबलिदानपर्यन्तम् Unit-4-(1 क्रेडिट) <ul style="list-style-type: none"> ● पूर्णाहुतिपूजनादारभ्य अवभृथस्नानविधिपर्यन्तम्	कुल 4
सन्दर्भग्रन्थ	चण्डीयागपद्धति (व्यासप्रकाशन, वाराणसी)	

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली

शास्त्री – तृतीयवर्ष – षष्ठसत्रार्द्ध
(वेद-पौरोहित्य-कर्मकाण्ड)
DSCC 14 (पत्र 2)

प्रस्तावना—

- वेदप्रतिपादितयागानां ज्ञानाय मीमांसाध्ययनं परमावश्यकम् । श्रीकृष्णयज्ज्वकृता मीमांसापरिभाषा वेदविहितानां कर्मणां ज्ञानाय महद्योगदानं निर्वहति । अतः वैदिककर्मणां सम्यग्ज्ञानाय मीमांसाशास्त्रस्य परिभाषाज्ञानाय च मीमांसापरिभाषा पाठ्यते । माध्यन्दिनसंहितायाः 'सम्प्रदायप्रबोधिनीशिक्षायाः' महत्त्वम् अस्मिन् पत्रे ज्ञास्यन्ति ।

उद्देश्यम्—

- मीमांसाशास्त्रस्य अध्ययनेन परिभाषाज्ञानम् ।
- विध्यादीनां ज्ञानार्जनम् ।
- शिक्षाग्रन्थस्य महत्त्वज्ञानम् ।

सङ्गतिः—

- याज्ञिकप्रयोगज्ञाने सन्देहनिवारणाय मीमांसाध्ययनप्रारम्भः ।
- शुद्धोच्चारणज्ञानाय शिक्षाग्रन्थस्य अध्ययनप्रारम्भः ।

फलतांशः—

- विध्यादीनां सम्यग्ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- प्रयाजानां ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- कर्मभेदादिविषये ज्ञानमर्जयिष्यन्ति ।
- प्रमेयादिविचारविषयं ज्ञातुं शक्ताः भविष्यन्ति ।
- वैदिकयागानां विषये ज्ञानं प्राप्स्यन्ति ।
- शिक्षाग्रन्थस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति ।

पत्रकोडएवविषय	पाठ्यवस्तुविवरण	क्रेडिट
DSCC 12 स्वशास्त्रीयविषयः	Unit – 1 (1 क्रेडिट) ● मीमांसापरिभाषा (आदितारभ्य कर्मभेदपर्यन्तम्) Unit – 2 (1 क्रेडिट) ● मीमांसापरिभाषा (प्रमेयादारभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावत्) Unit – 3 (1 क्रेडिट) ● सम्प्रदायप्रबोधिनीशिक्षा(सामान्यप्रकरणम्) Unit – 4 (1 क्रेडिट) ● सम्प्रदायप्रबोधिनीशिक्षा(विशेषप्रकरणम्)	कुल 4
सन्दर्भग्रन्थ	श्रीकृष्णयज्ज्वविरचितामीमांसापरिभाषा, सम्प्रदायप्रबोधिनीशिक्षा	

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली

शास्त्री – तृतीयवर्ष – षष्ठसत्रार्द्ध
(वेद-पौरोहित्य-कर्मकाण्ड)

DSCC 15 (पत्र 3)

प्रस्तावना-

- पौरोहित्यकर्मकाण्डस्य महत्त्वपूर्णः विषयः सत्यनारायणपूजापद्धतिः अस्ति । भारतीयसंस्कृतौ व्रतोपवासादीनामहत्त्वपूर्णं स्थानमस्ति । एतस्मिन् विषये शास्त्रीयज्ञानप्राप्तये एते विषयाः अस्मिन् पत्रेसन्निवेशिताः । विद्यार्थिनः अस्मिन् पत्रे प्रचलितव्रतानुष्ठानानाम् परिचयं प्राप्स्यन्ति ।

उद्देश्यम् -

- पौरोहित्यकर्मकाण्डस्य शास्त्रीयज्ञानार्जनम् ।
- सत्यनारायणपूजनादिज्ञानार्जनम् ।
- विविधव्रतोपवासानां शास्त्रीयविधिमनुसृत्य अनुष्ठानम् ।

सङ्गतिः -

- पूर्व कर्मकाण्डस्य सप्तशतीपारायणचण्डीयागपूजनादिक्रियाः पठिताः ।
- तदनु विविधव्रतोपवासानां विधिः परिचयः च अत्र उपक्रम्यते ।

फलतांशः-

- सत्यनारायणपूजनविधिं ज्ञास्यन्ति ।
- व्रतोपवासेषु देवानां पूजनस्य शास्त्रीयविधिं ज्ञास्यन्ति ।
- बृहदवकहडाचक्रम् ज्ञास्यन्ति ।

पत्रकोडएवंविषय	पाठ्यवस्तुविवरण	क्रेडिट
DSCC 12 स्वशास्त्रीयविषयः	<p>Unit 1 –(1 क्रेडिट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सत्यनारायणपूजापद्धतिः, ● महामृत्युञ्जयजपविधिः <p>Unit2-(1 क्रेडिट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● भारतीयसंस्कृतौ व्रतोपवासानां परिचयः, <p>(प्रमुखानिव्रतानि- एकादशी, प्रदोषव्रतम्, गणेशचतुर्थी, कृष्णजन्माष्टमी, शिवरात्रिः, नवरात्रव्रतम्, वारव्रतानि)</p> <p>Unit 3-(1 क्रेडिट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बृहदवकहडाचक्रम् <p>(वारादि-प्रकरणात् मुहूर्त्तप्रकरणपर्यन्तम्)</p> <p>Unit 4- (1 क्रेडिट)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बृहदवकहडाचक्रम् <p>(विवाहप्रकरणात् मिश्रप्रकरणपर्यन्तम्)</p>	कुल 4
सन्दर्भग्रन्थ	सत्यनारायणपूजापद्धति(गीताप्रेस), महामृत्युञ्जयजपविधिः (कर्मठगुरोरनुसारम्), प्रामाणिकपञ्चाङ्गानि, बृहदवकहडाचक्रम्	